

Jegyzetek

1. Cutter, Charles A.: Rules for a dictionary catalog. 4th ed., rewritten. Washington, D.C.: Government Printing office. 1904,
Ranganathan, S.R.: Heading and canons. Madras [India]: S. Viswanathan, 1955, és
Lubetzky, Seymour: Principles of Cataloging. Final Report. Phase I: Descriptive Cataloging. Los Angeles, Calif.: University of California, Institute of Library Research, 1969.
2. Az FRBR/FRANAR modellben leírt entitások első csoportja a mű, a kifejezési forma, a megjelenési forma és a példány.
3. Az FRBR/FRANAR modellben leírt entitások második csoportjába tartoznak a személyek, a családok és a testületek.
4. Az FRBR/FRANAR modellben leírt entitások harmadik csoportja a fogalom, a tárgy, az esemény és a hely. [Megjegyzés: További entitások meghatározására is sor kerülhet a jövőben, mint amilyenek a FRANAR-ban a védjegyek, azonosítók (ezek bekerülhetnek a FRANAR jelentés „véglegesítése” után.)]
5. A 3.1.-3.5. szakaszok Svenonius, Elaine. The intellectual foundation of information organization c. művén alapulnak. Cambridge, MA: MIT Press, 2000. ISBN 0-262-19433-3
6. A könyvtári közösség számára ezek a Nemzetközi Szabványos Bibliográfiai Leírás szabványai (International Standard Bibliographic Descriptions).
7. A bibliográfiai szakirodalmon alapul, különösen Ranganathanén és Leibnizén, ahogyan Svenonius, E. azt leírta a The Intellectual Foundation of Information Organization-ban, Cambridge, Mass.: MIT Press, 2000, p. 68.

Szójegyzék

Az IME ICC (IFLA Meeting of Experts on an International Cataloguing Code) által a 2004. április 2-ig érkezett észrevételekre alapozott jegyzék

Ez a szójegyzék azokat a kifejezéseket tartalmazza, amelyek a Frankfurtban tervezetként elfogadott dokumentumban speciális (nem a szokásos szótag-ri) jelentéssel szerepelnek.

Ágens (agent): az információforrás életrészekében szerepet játszó személy (szerző, kiadó, szobrász, szerkesztő, rendező stb.) vagy csoport (szervezet, társaság, könyvtár, zenekar, ország, államszövetség stb.) vagy automata (időjárásészlelő/regisztráló eszköz, fordító-

program stb.). [Forrásdokumentum: DCMI Agents Working Group, working definition]¹
Lásd még Szerző, Létrehozó

Besorolási rekord (authority record): besorolási adatállományban lévő rekord, amelyek

szervező eleme egy entitásról (ágens, mű/ki-fejezési forma vagy tárgy) készített egységesített besorolási adat, abban a formában, ahogyan azt a felelős katalogizálási szervezet létrehozta. [*Forrásdokumentum: IME ICC*]

Lásd még Hozzáférési pont, Egységesített besorolási adat, Ellenőrzött névforma

Bibliográfiai egység (bibliographic unit)

Lásd Megjelenési forma

Bibliográfiai forrás (bibliographic resource): valamely megjelenési forma vagy példány.

Bibliográfiai leírás (bibliographic description):

valamely bibliográfiai forrás azonosítására és nyilvántartásba vételére leírt adatelemek összessége. [*Forrásdokumentum: ISBD(CR)*]

Bibliográfiai rekord (bibliographic record):

valamely mű megjelenési formáját leíró és a vele kapcsolatban lévő művek és kifejezési formák hozzáférést biztosító adatok együttese. [*Forrásdokumentum: IME ICC*]

Család (family): születés, házasság, örökbefogadás vagy hasonló jogi állapot révén kapcsolatban álló két vagy több személy. [*Forrásdokumentum: az IME ICC által módosított FRANAR*]

Egységesített besorolási adat (authorized heading): valamely entitás hozzáférési pontja egységesített, ellenőrzött formában. [*Forrásdokumentum: IME ICC*]

Lásd még Hozzáférési pont, Besorolási rekord, Név ellenőrzött formája

Egységesített cím (uniform title): 1. Valamely művet vagy kifejezési formát azonosító, a katalogizálás céljaira megállapított cím. Például: közös címek és megállapodásos címek használata gyűjtemények esetében, rendszer-

esen megválasztása a rendezett megjelenítéshez és egyedi címek megállapítása az azonos című művek elkülönítésére. [*Forrásdokumentum: módosítva az AACR2-ből*] 2. Valamely szerzős vagy szerző nélküli mű különböző című megjelenési formáinak összekapcsolására/összerendezésére, a keresés/hozzáférés céljaira megválasztott cím egységesített formában. [*Forrásdokumentum: GARR*]

Ellenőrzött névforma (controlled form of name): az entitások meghatározott szabályok szerint leírt egységesített és attól eltérő névformái a besorolási rekordban, annak érdekében, hogy hozzáférhetővé tegyék a bibliográfiai és a besorolási rekordokat (más néven: ellenőrzött besorolási adat, egységesített besorolási adat vagy eltérő névváltozat). [*Forrásdokumentum: IME ICC*]

Lásd még Hozzáférési pont, Egységesített besorolási adat, Besorolási rekord, Név

Esemény (event): cselekmény vagy eset. [*Forrásdokumentum: FRANAR, FRBR*]

Fizikai forma (eredeti és helyettesítő megjelenési formák jellemzője) (physical format, an attribute of original and surrogate manifestations): hordozó vagy közvetítő eszköz, amelyen vagy amelyben egy mű kifejezési formáját közzétették (pl. könyv, CD, MP3, videokazetta, DVD, mikrofilm, digitális adatállomány, térkép, földgömb, kotta stb.) [*Forrásdokumentum: IME ICC*]

Fogalom (concept): elvont eszme vagy elképzelés [*Forrásdokumentum: FRANAR, FRBR*]

Gyűjtemény (collection): 1. Két vagy több mű együttes közreadása. 2. Meghatározott intézmény által létrehozott vagy őrzött bibliográfiai források együttese. [*Forrásdokumentum: IME ICC*]

Hely (place): terület (térbeli hely). [*Forrásdokumentum: FRBR*]

Hozzáférési pont (access point): név, kifejezés, kód stb., amelynél a bibliográfiai vagy besorolási rekord vagy utaló megtalálható. [*Forrásdokumentum: FRANAR*]

Ismérv (attribute): az entitás jellemzője, amely lehet az entitás sajátja vagy külsőleg ráruházott jellemző. [*Forrásdokumentum: FRBR*]

Kifejezési forma (expression): valamely mű szellemi vagy művészi megvalósítása. [*Forrásdokumentum: FRANAR, FRBR*]

Kulcs cím (key-title): valamely folytatódó dokumentum (információforrás) számára az ISSN hálózat által megállapított egyedi cím, amely elválaszthatatlanul összekapcsolódik annak ISSN-jével. A kulcs cím megegyezhet a főcímmel vagy az egyediség érdekében kiegészülhet olyan azonosító és/vagy minősítő elemekkel, mint amilyenek a testületi név, a megjelenés helye, a kiadásjelzés, stb. (lásd ISSN Manual). [*Forrásdokumentum: ISBD (CR)*]

Leíró katalogizálás (descriptive cataloguing): a katalogizálási tevékenység leíró adatokat és a nem-tárgyi hozzáférési pontokat nyújtó része. [*Forrásdokumentum: IME ICC*]
Lásd még Tartalmi feltárás

Létrehozó (creator): a mű szellemi vagy művészi tartalmáért felelős entitás.
Lásd még Szerző, Ágens

Mű (work): megkülönböztethető szellemi vagy művészi alkotás (azaz, szellemi vagy művészi tartalom). [*Forrásdokumentum: az IME ICC által módosított FRANAR, FRBR*]

Név (name): jel, jelek vagy szavak csoportja, amelyen az entitás ismert; magában foglal személyt, családot, testületet, objektumot, fogalmat, eseményt vagy helyet jelölő szavakat/karaktereket, illetve valamely műnek, kifejezési formának, megjelenési formának vagy példánynak adott címet. [*Forrásdokumentum: az FRBR-ből, módosítva a FRANAR-ban*]
Lásd még Ellenőrzött névforma

Objektum (object): valamely anyagi dolog. [*Forrásdokumentum: FRBR*]

Példány (item): valamely megjelenési forma egyetlen példánya. [*Forrásdokumentum: FRANAR, FRBR*]

Rendszó (heading)
Lásd Hozzáférési pont

Személy (person): egyén által világra hozott, illetve egyén vagy csoport által örökbefogadott személyiség. [*Forrásdokumentum: az FRBR-ből, módosítva a FRANAR-ban*]

Szerző (author): szöveges mű szellemi vagy művészi tartalmáért felelős létrehozó. [*Forrásdokumentum: IME ICC*]
Lásd még Ágens, Létrehozó

Tartalmi feltárás (subject cataloguing): a katalogizálási tevékenységnek a tárgy szerinti besorolási adatokat, tárgyszavakat és/vagy szakjelzeteket megállapító része. [*Forrásdokumentum: IME ICC*]

Lásd még Leíró katalogizálás

Testület (corporate body): tulajdonnéven azonosított szervezet vagy személyek, illetve szervezetek csoportja, amelyek egységként működnek vagy működhetnek. [*Forrásdokumentum: módosított FRANAR, FRBR*]

Hivatkozások

- AACR2** *Anglo-American cataloguing rules*. – 2nd edition, 2002 revision. – Ottawa : Canadian Library Association ; London : Chartered Institute of Library and Information Professionals ; Chicago : American Library Association, 2002.
- DCMI Agents Working Group** – Dublin Core Metadata Initiative, Agents Working Group. [Webhely, 2003]: <http://dublincore.org/groups/agents/> (munkameghatározás – a jelentés még nem végleges)
- FRANAR** *Functional requirements and numbering of authority records* : a conceptual model – draft2003. (Munkameghatározás, a jelentés még nem végleges)
- FRBR** *Functional requirements for bibliographic records* : Final report. – Munich : Saur, 1998. (IFLA UBCIM publications new series ; 19.)
- GARR** *Guidelines for authority records and references*. – 2nd ed., rev. – Munich : Saur, 2001. (IFLA UBCIM publications new series ; 23.)
- IME ICC** IFLA Meeting of Experts on an International Cataloguing Code (1st : Frankfurt : 2003), recommendations from the participants
- ISBD(CR)** *ISBD(CR) : International standard bibliographic description for serials and other continuing resources*. – Munich : Saur, 2002. (IFLA UBCIM publications new series ; 24)
Lásd még MulDiCat:
<http://subito.biblio.etc.tu-bs.de/muldicat/>

Jegyzet

1. A „Nyilatkozat a nemzetközi katalogizálási alapelvekről” c. tervezet fordításában a kifejezés „személy”-ként szerepel. (A fordító megjegyzése.)

Olvasói Professzionális Munkaállomások (OPM-gépek) az Országos Széchényi Könyvtár olvasótermében

– 2004. szeptember 1-jétől 100 darab OPM-gépet helyezett üzembe az Országos Széchényi Könyvtár.

Az országban egyedülálló számítógépes rendszer kiépítése az Informatikai és Hírközlési

Minisztérium által rendelkezésre bocsátott keretből történt. A munkasztalokról közvetlenül elérhetők a könyvtár elektronikusan archivált anyagai, a helyi, a hazai és a külföldi adatbázisok.

Az olvasó kérésére egyéni digitalizálás végezhető és biztosított a teljes körű internethasználat is.

Az olvasók névre szólóan 150 MB tárolóhelyet kapnak a központi szerveren, és lehetőség van arra, hogy letöltsék (floppy, CD, DVD, FTP-elérés) és hazavigyék a munkájukat. A másolás kivételével a szolgáltatások ingyenesek.